

Η αδούλωτη ελληνική ψυχή του 1821.

Γράφει ο Γιώργος Γκορέζης.*

Αυτοί που εξόντωσαν τον Τούρκο κατακτητή στον αγώνα της ανεξαρτησίας δεν ελέγοντο Κοραής και Τρικούπης, αλλά Κανάρης και Μιαούλης, Καραϊσκάκης και Τζαβέλας. Δεν ήταν σοφοί και λόγιοι, αλλά πολεμιστές αγράμματοι. Και η υψηλή ιδέα που δόνησε την καρδιά των απλοϊκών εκείνων ανθρώπων ήταν η αιώνια Ελληνική ψυχή. Η Ελληνική ψυχή, που από τον Ομήρου μέχρι των αγνώστων ποιητών των κλέφτικων τραγουδιών, από τον Πλάτωνα και τον Αισχύλο μέχρι τον Κοραή και τον Φεραίο, υπήρξε μία και αναλλοίωτος. Δεν έσβησε ποτέ. Τα γράμματα των σχολείων του γένους, τα τυπογραφεία της Βενετίας και της Μοσχοπόλεως, τα κλέφτικα τραγούδια και οι θούριοι του Ρήγα και του Κοραή, την διατήρησαν θερμή πάντοτε, ώστε να μη τη παγώσει το ψύχος της δουλείας.

Αν η ελληνική πολιτεία με την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως κατελύθη, η ελληνική ψυχή, βαρέως πληγείσα, ουδέποτε απέθανε. Η ψυχή του γένους ήταν πάντα ζωντανή και ακμαία. Ανέβαζε τους κλέφτες στα φαράγγια της Γκιώνας και της Λιάκουρας, κατέβαζε τους αρματολούς στη πολεμική ακαδημία του Αλή πασά, άναβε τη θρυαλλίδα της εξέγερσης που άρχισε από

τα πρώτα χρόνια της σκλαβιάς και συνεχίστηκε, πότε στη Μάνη, πότε στο Σούλι, πότε στον Πόντο, πότε στην Ήπειρο, από τον Κροκόνδιλο Κλαδά μέχρι το Διονύσιο Τρίκκης, από τον Μπούα Γρίβα μέχρι το Λάμπρο Κασώνη. Το έθνος, με τις αιωνόβιες παραδόσεις του, με τον υψηλό πολιτισμό του, προσπαθεί και αγωνίζεται με καταπληκτικό σθένος και με αξιοθαύμαστη επιμονή, εν μέσω αφάνταστων δυσχερειών και μεγίστων κινδύνων, προσπαθεί και αγωνίζεται να απαλλαγεί της καταθλιπτικής τυραννίας. Η Ελλάδα, μεταμορφώνοντας σε σπαθί το μέταλλο των αλυσίδων της, πεθαίνει πολεμώντας, για να αναστηθεί στη δόξα της.

Την εποχή εκείνη κάθε ξεσηκωμένος ραγιάς, ήταν ενσάρκωση της πιο μεγάλης ιδέας του ανθρώπινου πολιτισμού, της ιδέας της ελευθερίας. Και η ιδέα αυτή δεν ήταν μόνο πνεύμα, ήταν και πράξη, δεν ήταν μόνο λόγος ήταν και ξίφος. Ήταν απόφαση θανάτου. Χωρίς απόφαση θανάτου δεν υπάρχει το ενδοξότερο της ζωής στεφάνωμα, η αθανασία.

Σκότος και ζόφος στυγνής δουλείας κάλυπτε τη χώρα μας. Τύραννος πανίσχυρος και απηνής σαν βαρύς εφιάλτης επεκάθητο επ' αυτής. Και έξωθεν η απροκάλυπτος απειλή της Ιεράς Συμμαχίας, η οποία, εν ονόματι της θεωρίας της «νομιμότητας», καταδίκασε κάθε πολιτική μεταρρύθμιση γινόμενη δια των όπλων.

Αλλ' όμως η ελληνική ψυχή, αδούλωτος και απτόητος, δεν υπελόγιζε όλα αυτά. Και όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου, το ασθενές σε μέσα, αλλά πανίσχυρο στην ψυχή έθνος, δημιουργεί μέσω των απλοϊκών ηρώων του 21 μεγάλα, του Κανάρη και του Παπαφλέσσα, του Καραϊσκάκη και του Τζαβέλα, ένδοξα, αθάνατα κατορθώματα, που προκαλούν τον τρόμο και τη λύσσα του τυράννου, τον θαυμασμό κάθε φιλελεύθερης καρδιάς πανταχού του πολιτισμένου κόσμου. Η ελευθερία και η δόξα περιτρέχουν την οικεία ελληνική γη.

Ο Αδαμάντιος Κοραής προσπάθησε να διαδοθεί στο γένος η παιδεία. Η παιδεία όχι μόνο της κεφαλής, αλλά και της καρδιάς, του στήθους, όπως έλεγε. Αυτή η παιδεία τόνωσε τη συνείδηση των ιερών υποχρεώσεων, και χάλκευσε τα πνευματικά όπλα με τα οποία εθραύσθησαν τα δεσμά της

δουλείας. Εις αυτήν οφείλεται η διάσωση του πατριωτισμού, της θρησκείας και της γλώσσας, η προσήλωση στις πατρώες παραδόσεις. Σ' αυτήν οφείλεται το ιερό εκείνο συναίσθημα που δημιούργησε το Σούλι, το Δραγατσάνι, τα Ψαρά, και γέννησε τους ήρωες του 21, οι οποίοι, αν και εστερούντο μορφώσεως, ασυνείδητα ανέπνεαν τον πνευματικό αέρα, και καθοδηγούνται από τις παραδόσεις του έθνους.

Άπειρα παραδείγματα μας αποδεικνύουν ότι στην απλοϊκή ψυχή του Κ. Τζαβέλα, του Μάρκου Μπότσαρη και των άλλων αγωνιστών του 21 υπήρχε μεγάλη και υψηλή η ιδέα του Ελληνικού πνεύματος. Ήταν αυτή που ενέπνεε στον αγώνα το αίσθημα της υπεροχής έναντι του κατακτητή. Αόριστος και ασαφής, αλλά πάντοτε μεγάλη ήταν σ' αυτούς εμφυτευμένη η ιδέα του Ελληνικού φρονήματος. **«Σταθείτε Πέρσες να πολεμήσουμε»**, φώναζαν οι οπλαρχηγοί στους Τούρκους, όταν οι τελευταίοι πανικόβλητοι ετρέποντο σε φυγή. Η καταφρόνηση του θανάτου υπαγόρευε στον Καραϊσκάκη, λίγο πριν σφραγίσει ο θάνατος τα μάτια του, κατά τη μαρτυρία του ιστορικού, τα λόγια: **«Η τιμή και το καύχημα των ελλήνων παλικαριών είναι να τους κράζουνε σφαγάδια και όχι ψοφίμια»**.

Για τους αγωνιστές κατά των τούρκων ο Όμηρος, ο Δημοσθένης, ο Θεμιστοκλής, των οποίων γνώριζαν τα ονόματα και αμυδρώς τη δράση από τις διηγήσεις των γραμματισμένων, ήταν οι ημίθεοι της χώρας, και αυτοί ο φυσικός κληρονόμος. Ο Παρθενώνας εκπροσωπούσε την εύκλεια των αρχαίων χρόνων, που ήθελαν να αναστήσουν, και όταν οι Τούρκοι εντός της Ακροπόλεως ήθελαν να αποσπάσουν το μόλυβδο που συνέδεε τους λίθους, τότε από τους πολιορκητές εστάλη μόλυβδος, για να περισωθούν τα αρχαία μνημεία. Προτιμούσαν να πέσουν από το βόλι του Τούρκου οι ίδιοι, παρά τα μνημεία. Αγράμματοι οι ίδιοι, έκαναν πράξη τη ρήση του Σωκράτη **«ταις μεν πόλεσι τα τείχη, ταις δε ψυχές ο εκ παιδείας νους κόσμον και ασφάλεια παρέχει»**.

Τα χρόνια εκείνα, διέλαμψε, όσο και στην εποχή του Μαραθώνα, όσο και την εποχή του Διγενή Ακρίτα, η εθνική μας αρετή. Έντονα προβλήθηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά της. Ακαταγώνιστη αποδείχθηκε η δύναμη της. Και

το μέγα θαύμα είναι ότι η προαιώνια και αστείρευτη αυτή αρετή δεν εξόπλισε ψυχικά μόνο τους λίγους και τους διαλεχτούς. Αλλά και τους πολλούς, τους ταπεινούς και τους πιο αφανείς. Εξόπλισε τη γενεά όλη. Το γένος ολόκληρο. Επειδή ο αγώνας ήταν πανελλήνιος, **δεν ήταν ποτέ αγώνας ταξικός.**

***Ο Γιώργος Γκορέζης είναι υποστράτηγος ε.α., αρθρογράφος, συγγραφέας.**

Πηγή : <https://syndesmos1971.wordpress.com/>